

Реєстрація «прямих» договорів в органах Казначейства по-новому: аналіз наказу Мінфіну від 16.12.2022 № 439 на прикладах

Виконання замовниками бюджетного законодавства без порушень передбачає своєчасну реєстрацію в органах Державної казначейської служби України (далі — Казначейство) бюджетних зобов'язань, взятих за договорами про закупівлю. У перехідний період з кінця одного бюджетного року та на початок нового досить важко дотриматись цих термінів, особливо для договорів, укладених без застосування електронної системи закупівель.

З метою полегшення роботи замовникам Міністерством фінансів України затверджено зміни (наказ від 16.12.2022 № 439) стосовно термінів реєстрації бюджетних зобов'язань, сутність яких з конкретними прикладами розглянемо далі в цій статті.

Замовники, які є розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, подають до органів Казначейства для реєстрації бюджетні зобов'язання відповідно до вимог Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309 (далі — Порядок № 309).

Аналізуємо зміни в частині реєстрації бюджетних зобов'язань

Зважаючи на те, що під час дії воєнного стану замовники проводять закупівлі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) **з урахуванням Особливостей** здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених [постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178](#) (далі — Особливості № 1178), то виникла необхідність внесення певних змін до Порядку № 309, які повинні регулювати реєстрацію бюджетних зобов'язань за договорами про закупівлю, укладеними з урахуванням Особливостей № 1178, але без застосування процедур закупівель / спрощених закупівель / електронних каталогів для закупівлі товарів.

Отже, на підставі [наказу Міністерства фінансів України від 16.12.2022 № 439](#) (далі — Наказ № 439), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.12.2022 за № 1720/39056, внесено зміни до Порядку № 309, зокрема щодо термінів реєстрації бюджетних зобов'язань (Таблиця 1), **який набув чинності 18.01.2023.**

Таблиця 1

Пункт (абзац)	Зміни, що вносяться	Редакція Порядку № 309 (з 18.01.2023)
Абзац 2 пункту 2.2 глави 2	Виключено такі слова: «звіту про результати проведення процедури закупівлі /»	За умови взяття бюджетного зобов'язання, за яким застосовується процедура закупівлі / спрощена закупівля товарів, робіт і послуг, розпорядник бюджетних коштів подає до органу Казначейства Реєстр відповідно до абзацу першого цього пункту протягом 7 робочих днів з дати оприлюднення звіту про результати проведення закупівлі з використанням електронної системи закупівель у разі наявності в обліку органу Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів) або протягом 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів).
Пункт 2.2 глави 2	Доповнено новим абзацом 3	За умови взяття бюджетного зобов'язання, за яким здійснюється закупівля товарів, робіт і послуг з урахуванням особливостей , визначених законодавством, без застосування процедур закупівель / спрощених закупівель / електронних каталогів для закупівлі товарів розпорядник бюджетних коштів подає до органу Казначейства Реєстр відповідно до абзацу першого цього пункту протягом 7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання або протягом 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів).

З урахуванням змін, внесених Наказом № 439 до Порядку № 309, терміни реєстрації зобов'язань за договорами про закупівлю слід представити таким чином (Таблиця 2).

Таблиця 2

Норма Порядку № 309	Вид закупівлі	Термін реєстрації (з 18.01.2023)
абзац 1 пункту 2.2	Договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель , якщо сума договору не перевищує вартісні межі, визначені пунктом 11 Особливостей № 1178 (для товарів і послуг до 100 тис. грн, для послуг з поточного ремонту до 200 тис. грн, робіт до 1,5 млн грн)	7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання

абзац 2 пункту 2.2	Договір про закупівлю, укладений за результатами застосування процедури закупівлі / спрощеної закупівлі товарів, робіт і послуг	у разі наявності в обліку органу Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів) — 7 робочих днів з дати оприлюднення звіту про результати проведення закупівлі з використанням електронної системи закупівель; у разі відсутності в обліку органу Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів) — 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів)
абзац 3 пункту 2.2	Договір про закупівлю, укладений з урахуванням особливостей , визначених законодавством, без застосування процедур закупівель / спрощених закупівель / електронних каталогів для закупівлі товарів (на підставі пункту 13 Особливостей № 1178)	у разі наявності в обліку органу Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів) — 7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання ; у разі відсутності в обліку органу Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів) — 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів)

Як видно з таблиці 2, у всіх випадках терміном для реєстрації бюджетних зобов'язань є 7 робочих днів. Однак цей строк відраховується від різних дат залежно від того, яким чином укладено договір про закупівлю, – із застосуванням процедури закупівлі чи без, а також від наявності (відсутності) взятого на облік органами Казначейства кошторису видатків або ж плану використання бюджетних коштів.

Приклади дотримання строків реєстрації бюджетних зобов'язань у різних випадках укладення договору про закупівлю

Приклад 1. Потрібно зареєструвати «прямий» договір»

*Замовнику необхідно здійснити закупівлю товару на суму 16 000 грн для забезпечення потреб установи у 2023 році. Оскільки сума закупівлі не перевищує 100 тис. грн, замовник має право укласти **договір про закупівлю без використання електронної системи закупівель**, але при цьому обов'язково слід дотримуватись принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом, та **внести інформацію** про таку закупівлю **до річного плану** й **оприлюднити** відповідно до пункту 3-8 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону в електронній системі закупівель **звіт про договір про закупівлю**, укладений без використання електронної системи закупівель.*

Приклад закупівлі можна подивитись за посиланням:

<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-01-11-008892-a>.

Припустимо, замовник укладає договір про закупівлю 11.01.2023. У такому разі, згідно з абзацом 1 пункту 2.2 Порядку № 309, замовнику необхідно подати на реєстрацію договір про закупівлю протягом 7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання (тобто укладення договору).

Рахуємо кінцеву дату для подання на реєстрацію в органи Казначейства договору про закупівлю. Нагадаємо, що відповідно до статті 253 Цивільного кодексу України перебіг строку починається **з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події**, з якою пов'язано його початок. Оскільки договір про закупівлю укладено 11.01.2023, то починаємо рахувати з 12.01.2023. Відрахувавши 7 робочих днів, зупиняємося на 20.01.2023. Це означає, що ця дата є кінцевим терміном для подання замовникам договору про закупівлю для реєстрації бюджетних зобов'язань. Слід зазначити, що маються на увазі саме робочі, а не календарні дні, тому кінцевий строк залежить від того, які дні в цьому періоді визначені як робочі.

Приклад 2. Реєструємо договір за результатом торгів (з урахуванням взяття на облік кошторису)

Ситуація 2.1. Замовником наприкінці 2022 року проведено відкриті торги з урахуванням Особливостей № 1178 для забезпечення потреб у 2023 році, за результатами яких укладено договір про закупівлю електричної енергії з датою від 27.12.2022 (приклад — за посиланням: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-12-08-020537-a>).

Зважаючи на те, що на момент укладення договору про закупівлю в замовника ще не було зареєстровано кошторису на 2023 рік в органах Казначейства, слід взяти до уваги вимоги абзацу 2 пункту 2.2 Порядку № 309 та подати на реєстрацію бюджетних зобов'язань вже у 2023 році **протягом 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису**.

Ситуація 2.2. Замовник уклав договір про закупівлю товару від 12.01.2023 за результатами проведеної процедури відкритих торгів з урахуванням Особливостей № 1178 (приклад — за посиланням: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2022-12-29-012688-a>). Такою ж самою датою сформовано звіт про результати проведення закупівлі. У цьому випадку слід керуватися вимогами абзацу 2 пункту 2.2 Порядку № 309 та:

— якщо станом на 12.01.2023 в органах Казначейства, де обслуговується замовник, вже взято на облік кошторис на 2023 рік, слід подавати договір про закупівлю на реєстрацію бюджетних зобов'язань протягом 7 робочих днів з дати звіту про результати проведення закупівлі;

— якщо ж кошторис на 2023 рік ще не взято на облік, варто орієнтуватися на термін подання договору про закупівлю на реєстрацію — протягом 7 робочих днів з дати взяття

на облік органом Казначейства кошторису.

Приклад 3. Реєструємо договір згідно з пунктом 13 Особливостей

Ситуація 3.1. *Замовник перебуває в районі проведення воєнних (бойових) дій на момент прийняття рішення про здійснення закупівлі або її здійснення. Відповідність місцезнаходження замовника до територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, підтверджується [наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309](#) «Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією».*

*У зв'язку з цим замовник укладає від 12.01.2023 договір про закупівлю **без застосування процедури закупівлі** на підставі підпункту 2 пункту 13 Особливостей № 1178 (приклад — за посиланням: <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2023-01-12-002314-a>).*

У такому випадку для дотримання терміну реєстрації бюджетних зобов'язань за договором про закупівлю необхідно керуватися абзацом 3 пункту 2.2 та, за умови наявності в органах Казначейства взятого на облік кошторису, подавати такий договір до органів Казначейства протягом 7 робочих днів з дати взяття бюджетного зобов'язання (з дати, що зазначена в договорі).

Ситуація 3.2. *У разі, якщо оголошено процедуру закупівлі відкритих торгів з урахуванням Особливостей № 1178, але вони не відбулися з причини відсутності жодної пропозиції від учасників, замовник, керуючись підпунктом 6 пункту 13 Особливостей № 1178, має право укласти договір про закупівлю без застосування відкритих торгів та / або електронного каталогу для закупівлі товару.*

Припустимо, такий договір про закупівлю укладено 07.12.2022 для потреб наступного року, тобто на момент, коли кошторис замовника на 2023 рік в органах Казначейства взято ще не було. Отже, замовнику, керуючись абзацом 3 пункту 2.2 Порядку № 309, необхідно подати до органів Казначейства договір про закупівлю для реєстрації бюджетних зобов'язань протягом 7 робочих днів з дати взяття на облік органом Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів).

Якою може бути відповідальність за порушення термінів реєстрації бюджетних зобов'язань?

Незважаючи на те що 7 робочих днів нібито є достатньо тривалим терміном, аби встигнути подати договори про закупівлю та інші необхідні підтвердні документи до

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

<https://radnuk.com.ua/voiennyj-stan/reiestratsiia-priamykh-dohovoriv-v-orhanakh-kaznachejstva-po-novomu-analiz-nakazu-minfinu-vid-16-12-2022-439-na-prykla-dakh/>

органів Казначейства, **замовникам слід не відкладати подання документів на останній день**. Адже особливо в період воєнного стану можуть виникнути будь-які непередбачувані ситуації, які можуть завадити зробити це вчасно.

У разі порушення термінів реєстрації бюджетних зобов'язань у бюджетному законодавстві передбачено відповідальність. Так, відповідно до статті 116 Бюджетного кодексу України (далі — БКУ) порушенням бюджетного законодавства є недотримання порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань.

Крім цього, пунктом 4.2 Порядку № 309 визначено, що за порушення бюджетного законодавства в частині порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань до розпорядників бюджетних коштів застосовуються заходи впливу відповідно до БКУ.

Водночас статтю 117 БКУ зазначено, що за порушення бюджетного законодавства до учасників бюджетного процесу можуть застосовуватися заходи впливу у вигляді попередження про неналежне виконання бюджетного законодавства з вимогою щодо усунення порушення бюджетного законодавства. У разі надання органом Казначейства замовнику такого попередження виявлені порушення бюджетного законодавства мають бути усунені в строк до 30 календарних днів.

Слід зазначити, що наявність отриманих замовником попереджень про неналежне виконання бюджетного законодавства негативно позначається на оцінці головного бухгалтера установи замовника. Тому працівникам замовників варто відповідально ставитися до виконання своїх обов'язків та не допускати будь-яких порушень бюджетного законодавства.

Висновок

З 18.01.2023 внесені Наказом № 439 до Порядку № 309 зміни дозволять замовникам реєструвати договори про закупівлю, укладені без застосування відкритих торгів та / або електронного каталогу для закупівлі товару згідно з вимогами Особливостей № 1178, протягом 7 робочих днів після взяття на облік в органах Казначейства кошторису (плану використання бюджетних коштів).

Тобто якщо на початку нового бюджетного року (або навіть наприкінці попереднього) договір про закупівлю вже укладено, але кошторису ще немає, замовнику не слід хвилюватися, потрібно дочекатися взяття на облік кошторису і потім подавати на реєстрацію бюджетні зобов'язання за цим договором. Однак слід чітко дотримуватись визначених Порядком № 309 термінів реєстрації бюджетних зобов'язань, щоб не допустити їх порушення.

Успіхів у здійсненні закупівель та читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua):

«Завершення бюджетного року — важливий період у роботі замовників, або Як привести зареєстровані бюджетні зобов'язання до норми»;

«Продовження строку дії договору про закупівлю на початок 2023 року в межах 20 % початкової ціни».

Також передплатники порталу «Радник у сфері публічних закупівель» можуть ознайомитись та за потреби завантажити приклад Тендерної документації (за Особливостями із змінами 2023 року).